

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST FIREM

Národní veřejná politika v Evropské unii

Knopf, Jutta; Kahlenborn, Walter; Hajduk, Thomas;
Weiss, Daniel; Feil, Moira; Fiedler, Romy; Klein, Johanna

Evropská komise

Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální záležitosti a sociální začleňování
Jednotka C2

Na příložené lince najdou zájemci originál kompennia v plném rozsahu v anglickém jazyce:

<http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=2&cad=rja&sqi=2&ved=0CDoQFjAB&url=http%3A%2F%2Fec.europa.eu%2Fsocial%2FblobServlet%3FdocId%3D6716%26langId%3Den&ei=lkwSUZKHDYPdtAag6IDIDA&usg=AFQjCNHko41j5YQwIz7Zr1GQ5-F89pjSag>

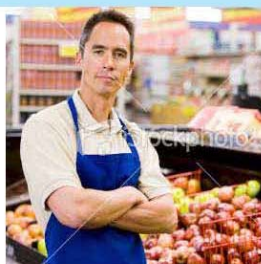
V tomto materiálu najdete překlady vybraných částí kompennia
s vazbou na problematiku řešeného projektu.

*Projekt OP LZZ: „Sociální pilíř konceptu společenské odpovědnosti firem (CSR),
ve vztahu k zaměstnanosti OZP na volném trhu práce“, CZ.1.04/5.1.01/77.00003.
Tento materiál připravil kolektiv pracovníků Centra vizualizace a interaktivity vzdělávání Ostrava.
(více na www.spcsr.cz)*

Corporate Social Responsibility

National Public Policies in the European Union

Social Europe

Projekt OP LZZ: „Sociální pilíř konceptu společenské odpovědnosti firem (CSR),
ve vztahu k zaměstnanosti OZP na volném trhu práce“, CZ.1.04/5.1.01/77.00003.
Tento materiál připravil kolektiv pracovníků Centra vizualizace a interaktivity vzdělávání Ostrava.
(více na www.spcsr.cz)

Obsah

(Čísla stránek uvedená v obsahu materiálu „Společenská odpovědnost firem“ respektují číslování originálu kompendia v plném rozsahu v anglickém jazyce).

Předmluva	5
Seznam zkratk	7
1. Úvod	9
2. CSR – podpora politických rámců v Evropské unii	11
3. Společenská odpovědnost řízení dodavatelského řetězce se zvláštním důrazem na lidská práva	17
4. CSR vykazování a zveřejňování informací	26
5. Potenciál CSR v boji proti změně klimatu	33
6. CSR v malých a středně velkých podnicích	41
7. Sociálně zodpovědné investování	50
8. CSR a vzdělávání	57
9. Zelené, sociální a udržitelné veřejné zakázky	64
Příloha I: přehled zemí	71
Příloha II: odkazy	73

Předmluva

Na rozdíl od Kompendia (přehledu) z roku 2007 se Komise rozhodla změnit formát z formátu zaměřeného na členský stát, na formát s tematickým zaměřením. Témata se vztahují k celé šíři problémů, kterých se sociální odpovědnost firem (CSR) dnes dotýká. Lidská práva, vykazování a zveřejňování, změny klimatu, problémy malých a středně velkých podniků, sociálně-zodpovědné investice, vzdělávání a veřejné zakázky, tomuto všemu bude věnována v tomto dokumentu zvláštní pozornost.

Toto Kompendium (přehled) se potýká s různými druhy nástrojů, které členské státy používají, ať už se jedná o právní nástroje (právní předpisy), ekonomické a finanční nástroje (pobídky), informační nástroje (osvěta – zvyšování informovanosti) partnerské nástroje (podpora multi-stakeholderů), nebo „hybridní“ nástroje (kombinace výše uvedeného).

1. Úvod

1.1. CSR v Evropě

Deset let poté, co se poprvé objevila na programu jednání Evropské unie (EU), se společenská odpovědnost firem (CSR) stala dobře zavedenou koncepcí “podle které podniky začleňují sociální a ekologické zájmy do svých podnikatelských činností a do své integrace se svými stakeholdery (zainteresovanými stranami) na základě dobrovolnosti”.

Tento přístup by měl podpořit chytrý a udržitelný růst podporující začlenění CSR tak, jak je uvedeno v rámci Strategie Evropy 2020. V první dekádě 21. století bylo CSR rozšířeno mezi více společností a investorů. Tématem CSR se začaly zabývat ekonomické fakulty, akademická obec a poté také občanská společnost a média. Je to zejména v důsledku finanční a hospodářské krize, která vypukla v roce 2008, že CSR je důležitější než kdy jindy, kdy jsou slyšet požadavky pro stále zodpovědnější podnikání a obnovení důvěry, což je nejvyšší prioritou mezi podniky v západním světě.

Přesto, že je CSR populární, stále zůstává neodmyslitelně komplexním pojmem. To představuje širokou rozmanitost významů. Tato rozmanitost je způsobena dynamickým, na kontextu závislým a celostním charakterem CSR. Je dynamická, protože se neustále vyvíjí, aby reagovala na měnící se požadavky v komplexním prostředí. Je na kontextu závislá, protože čerpá z různých historických a kulturních tradic a je potřeba ji do nich začlenit. Toto se projevuje zejména v Evropě, kde byly tradice významných institucí CSR (dále jen „implicitní CSR“) dlouho předtím, než byl přímo projednán koncept CSR.

CSR je také celostní, jelikož obsahuje a spojuje různé otázky z ekonomiky, společnosti a životního prostředí. Aby mohla být konkrétnější, musí být CSR aktivně prováděna a uplatňována firmami, společnostmi a vládou.

Vzhledem k vysoce komplexnímu charakteru a adaptabilitě CSR, se vlády celé Evropy snaží využít její potenciál pro cíle veřejné politiky, jak lze vidět z různých politických rámců podporujících CSR (viz. Kapitola 2.2).

Společně se Spojenými státy (USA), byly evropské země mezi prvními na světě, které přijaly veřejnou politiku, s cílem podpořit CSR mezi svými firmami.

Aktivní vládní politiky nyní nacházíme po celém světě, včetně Brazílie, Indie a Číny. Některé světově nejvíc inovační a renomované veřejné politiky CSR pochází z evropských zemí jako je Spojené království (VB), Francie a Skandinávské země. V letech 2006 a 2007 Evropská komise zhodnotila tyto politiky a zveřejnila dvě vydání „Společenská odpovědnost firem: Národní veřejné politiky v Evropské unii“. Tyto Kompendia (přehledy) poskytují bohaté informace o přístupu členských států k CSR a tím odráží dynamickou, na situaci závislou a celostní povahu CSR v Evropě. Více než tři roky po druhé publikaci Kompendia se CSR vyvíjela stejně jako veřejné politiky a mnohé další sociální a ekonomické souvislosti CSR.

1.2. O tomto Kompendiu

Toto Kompendium je určeno k aktualizaci stávajících Kompendií s přihlédnutím k posledním vládou iniciovaným veřejným politikám CSR ve 27 členských státech EU a v Evropské unii. Tímto ukazuje obojí, jak kontinuitu, tak i změny vůči jeho předchůdcům. Toto se týká struktur, metod, rozsahu a účelu publikace.

Struktura

Toto nové Kompendium znamená odchýlení od původní stavby, která byla v podstatě obecným přehledem o zemi; v jeho současné podobě je Kompendium strukturováno podle témat CSR. Bylo stanoveno osm témat ve spolupráci s Evropskou komisí a Společenskou odpovědností firem skupiny na vysoké úrovni složené ze zástupců členských států (HLG),

Projekt OP LZZ: „Sociální pilíř konceptu společenské odpovědnosti firem (CSR),

ve vztahu k zaměstnanosti OZP na volném trhu práce“, CZ.1.04/5.1.01/77.00003.

Tento materiál připravil kolektiv pracovníků Centra vizualizace a interaktivity vzdělávání Ostrava.

(více na www.spcsr.cz)

a tudíž odráží nejnovější priority a trendy ve veřejné politice CSR. Těmito tématy jsou: obecné politické rámce podporující CSR včetně národních akčních plánů a strategií CSR, společensky zodpovědné řízení dodavatelského řetězce se zvláštním důrazem na lidská práva, vykazování a zveřejňování CSR, potenciál sociální odpovědnosti firem v boji proti změně klimatu, CSR malých a středně velkých firem (MSF), sociálně zodpovědné investice (SZI), CSR a vzdělávání a zelené, sociální a udržitelné veřejné zakázky. Některé z těchto témat se překrývají. Například, některé požadavky na zveřejnění jsou relevantní jak pro výkaznictví CSR, tak i SZI.

Rovněž může mít zavádění sociálních ustanovení vliv na příslušné řízení dodavatelského řetězce, stejně jako sociálně odpovědné zadávání veřejných zakázek. V takovýchto případech je zejména veřejná politika prezentována v obou příslušných kapitolách, ale v každé s odlišným zaměřením. Každá z následujících kapitol je zaměřena na jedno z uvedených témat. Všechny z nich začínají krátkým přehledem nedávného vývoje a hlavními body diskuze a pak popisují hlavní veřejnou politiku členských států a Evropské komise.

Pro prezentaci těchto politik se používá konkrétní typologie. V celém textu jsou uvedeny příklady, aby vyzdvihly inovační a jedinečné veřejné politiky CSR iniciované členskými státy EU na národní nebo mezinárodní úrovni. Každá prezentace je zakončena přehledem významných iniciativ, které jsou naplánovány tak, aby nabyly účinku až po datu zveřejnění. Příloha I nabízí přehled integrované země pro ty čtenáře, kteří dávají přednost vyhledávání Kompendia podle členského státu.

Přehled země má formu výtahu, který zahrnuje všechny členské státy, včetně odkazů na jejich příslušné části v Kompendiu.

Typologie veřejných politik

V každé kapitole jsou veřejné politiky prezentovány následující, dobře zavedenou typologií nástrojů pro podporu CSR¹. Je identifikováno pět různých typů nástrojů.

- Právní nástroje se uplatňují v legislativě, výkonné a soudní pravomoci k mandátu postupů CSR příkladem těchto typů nástrojů jsou zákony, směrnice a závazné předpisy.
- Ekonomické a finanční nástroje mají konkrétní použití u finančních pobídek a tržních sil, například daní, slev na dani, dotací a ocenění.
- Informační nástroje, jako například kampaně, školení a webové stránky, především šíří poznatky o CSR.
- Partnerské nástroje mají za cíl dobrovolnou spolupráci mezi orgány státní správy, podnikateli a příslušnými stakeholdery (zainteresovanými stranami); příklady zahrnují fóra zainteresovaných stran a sjednané dohody.
- Hybridní nástroje kombinují dva nebo více z výše uvedených nástrojů. Například centra CSR mohou být jak informační tak i partnerská a akční plány CSR se obvykle skládají ze všech čtyř typů nástrojů a koordinují je.

Hodnota jakékoliv typologie závisí na její důsledné a jasné aplikaci. Proto by mělo být poukázáno na tyto dvě objasnění. Za prvé, toto Kompendium uvažuje pouze veřejné iniciativy zahájené vládou, a to jak na národní, tak i na mezinárodní úrovni. Nicméně,

¹ Reinhard Steurer, Role státního sektoru ve společenské odpovědnosti firem: charakterizující veřejné politiky CSR v Evropě, *PolicySciences* 43 (2010), 49–72.

partnerské nástroje často zahrnují nevládní aktéry a někdy mají podobu explicitního partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP).

Pokud se partnerství veřejného a soukromého sektoru zaměřuje na jedno z osmi témat CSR, a pokud členský stát hraje v partnerství signifikantní roli, pak je toto prezentováno v tomto Kompendium („signifikantní role“ je taková, ve které je vláda primárně zodpovědná za financování, svolávání, informování, školení a řízení partnerství). Za druhé, identifikace hybridních nástrojů může být obtížná.

Pokud jsou vedle sebe dva nebo více typů, závisí na vztahu mezi nimi, jestli jsou prohlášeny za hybridní nástroj. Pokud je více typů nástrojů a každý má v této otázce iniciativy stejnou váhu, pak vytvoří hybridní nástroj, například fórum stakeholderů, které má za cíl jak partnerství, tak i šíření informací.

Pokud ve veřejné politice dominuje jeden typ, pak by byl klasifikován podle převládajícího typu. Tudíž fórum, které je svoláno pouze s cílem řízení informační kampaně, bude pod „informačními nástroji“.

Metoda

Informace shromážděné pro toto Kompendium jsou na základě širokého průzkumu. Kromě rozsáhlé literatury a webového výzkumu a příspěvků od zástupců členských států HLG byly konzultovány i s různými zainteresovanými stranami (stakeholdery). Tyto zainteresované strany jsou složeny z celé EU (např. evropské CSR) a mezinárodních organizací jako například Organizace spojených národů (OSN) a různých organizací zainteresovaných stran. Tento přístup integruje širokou škálu perspektiv zainteresovaných stran (stakeholderů) a tudíž odráží dynamickou, na kontextu závislou a celostní povahu společenské odpovědnosti firem obecně a především evropské CSR. Zároveň poradci nemůžou mít přístup ke všem informacím ve všech evropských jazycích. Průzkum HLG členů je zaměřen na kompenzaci tak, že žádá všechny členské státy o vstupní data o jejich iniciativách během období výzkumu.

*Projekt OP LZZ: „Sociální pilíř konceptu společenské odpovědnosti firem (CSR), ve vztahu k zaměstnanosti OZP na volném trhu práce“, CZ.1.04/5.1.01/77.00003.
Tento materiál připravil kolektiv pracovníků Centra vizualizace a interaktivity vzdělávání Ostrava.
(více na www.spcsr.cz)*

Rozsah výzkumu

Předchozí Kompendium poskytlo první ucelený přehled o souvisejících veřejných politikách CSR v Evropě, jež se táhnou zpět až do roku 1990. Proto aktualizace není ekvivalentní jejich nahrazení. Spíše by nové Kompendium mělo být bráno v úvahu přitom, jak se probíhající veřejné politiky CSR, vyvíjely od roku 2007 a jaké nové veřejné iniciativy byly vládou zahájeny². Veřejné politiky, které se datují do roku 2007 nebo dříve, jsou zmiňovány pouze v případě, kdy je to nutné pro pochopení souvislostí se současnými iniciativami. Následkem toho čtenáři, kteří mají zájem o širší historický kontext evropských iniciativ CSR jsou vyzváni, aby konzultovali předchozí Kompendium a považovali současnou verzi jako doplněk, nikoliv náhradu.

Záměry tohoto Kompendia

Závěrem, nové Kompendium má dva záměry. Nejprve by mělo sloužit jako referenční příručka pro všechny ty, kteří jsou do CSR zapojeni. Veřejná správa, politici, profesionální CSR, aktivisté zainteresovaných stran a akademici, tito všichni naleznou užitečné informace o široké škále vládou zahájených, veřejných politikách v rámci jednotlivých členských států EU. Za druhé, osm témat zahrnutých v Kompendiu vyvolává dojem toho, co by mohlo být považováno jako evropský přístup k CSR. Na základě své organizace, raději podle tématu než podle členských států, umožňuje Kompendium všem čtenářům získat ucelenější obraz současných evropských postupů v dané oblasti CSR, jak je zde prezentováno. V kombinaci se zdůrazněnými příklady, se toto Kompendium může rovnat současnému stavu evropských politik CSR.

² Informace zde uvedené byly platné od 1. listopadu 2010.